

Sygn. akt VI Ca 411/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Henryka Szwyngel

Sędzia: SSO Halina Garus

Sędzia: SSO Hanna Morejska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Kamil Serwa

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. R.

przeciwko W. K.

o naruszenie posiadania

na skutek apelacji pozwanego W. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 20 lutego 2017r.

sygn. akt I C 368/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że oddala powództwo oraz w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 337 (trzysta trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu apelacyjnego.**

VICa 411/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 lutego 2017 Sąd Rejonowy w Myszkowie w sprawie sprawy z powództwa S. R. przeciwko W. K. o naruszenie posiadania nakazał pozwanemu W. K., aby przesunął w głąb swojej działki ogrodzenie z siatki metalowej na betonowej podmurówce od strony działki (...)

i wydał powódce S. R. pas gruntu na całej długości swojej działki nr (...) położonej w M. w kształcie klina o szerokości 70 cm poczynając od ul. (...) i zwężający się poprzez 65 cm przy południowo-zachodnim narożniku budynku gospodarczego pozwanego w miejscu pozostawionego fragmentu starej siatki, następnie poprzez 30 cm i 20 cm aż do zera przy ostatnim słupku w płocie, oddalając powództwo w pozostałej części

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje ;

Powódka S. R. wniosła o przywrócenie jej przez pozwanego W. K. posiadania przejazd do nieruchomości położonej w M. w sąsiedztwie ul. (...) poprzez wydanie pasa gruntu na drodze będącej działką nr (...) o szerokości 70 cm zajętego ogrodzeniem, a stanowiącej naturalny dojazd do działki stanowiącej jej własność oznaczonej numerem (...). Przedmiotem niniejszego postępowania jest pas gruntu położony prostopadle do ul. (...) w M., przy której, ale po przeciwnej stronie drogi, mieszka powódka. Przez lata ten pas gruntu wykorzystywany był przez powódkę S. R. i jej męża M. R. jako droga dojazdowa do ich nieruchomości - łąki o numerze geodezyjnym (...). Powódka prowadziła wraz z mężem gospodarstwo rolne, aż do czasu jego śmierci w 2010 roku. Droga służyła do przejazdu wozem konnym na działkę nr (...), przepędzania krów, pasania gęsi, w dzieciństwie bawiła się na niej córka powódki. Po śmierci M. R. powódka wydzierżawiła działkę nr (...) sąsiadowi R. N.. Wówczas droga dojazdowa prowadząca do niej spornym pasem gruntu była szeroka na tyle, że mógł nią przejechać ciągnik i inne maszyny. Obecnie, tj. od około 5-6 lat, dzierżawca dojeżdża na łąkę od jej drugiej strony przez działki leżące ugiorem, od tzw. żółtej drogi. Przez lata sporny gruntu o szer. 3 m służył jako dojazd do pola, potem został zaniedbany i nikt go nie użytkował. Zarósł samosiejkami, chwastami, krzakami. W dniu 23.04.2007 roku właścicielem sąsiedniej nieruchomości o numerze geodezyjnym (...) o powierzchni 0,4804 ha stał się pozwany W. K. W maju 2015 roku pozwany W. K. przesunął ogrodzenie swojej nieruchomości w stronę działki o nr (...). Postawił siatkę ogrodzeniową na metalowych słupkach i na betonowej podmurówce. Granicę swojej działki wyrównał aż do słupków granicznych dzielących jego działkę o nr (...) i pas gruntu o nr (...). Stawiając płot oczyścił sporny i pozostały pas gruntu z samosiejek i chwastów. Powódka uznała, że pozwany wkroczył samowolnie w sferę jej posiadania i zażądała usunięcia płotu. Zgodnie z art. 336 kc posiadaczem, jest zarówno ten, kto rzeczą faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Domniemywa się, że ten, kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym (art. 339 kc). Nie wolno naruszać samowolnie posiadania, chociażby posiadacz był w złej wierze (art. 342 kc).

Zgodnie z art. 344§ 1 kc przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak i również przeciwko temu na czyją korzyść nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba, że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem. Odnosząc się do przesłanki posiadania przez powódkę spornego pasa gruntu, stwierdzić należy w myśl wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1972 roku w sprawie sygn. akt III CRN 121/72, że posiadanie jest stanem faktycznym polegającym na faktycznym władztwie, przez które rozumie się samą możliwość władania rzeczą. Efektywne więc w sensie gospodarczym korzystanie z rzeczy (nieruchomości) nie jest konieczną przesłanką posiadania. Za życia męża powódki i przez około 40 lat pas gruntu wykorzystywany był przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego jako droga dojazdowa do łąki. Pas ten wykorzystywany był zarówno jako przejazd, jak i przejście z krowami do łąki powódki oznaczonej nr geod. (...). Po śmierci męża powódka faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie korzystała z drogi dojazdowej, nie wyzbyła się jednak jej posiadania. Po latach pas gruntu faktycznie zarósł chwastami, krzewami, samosiejkami. Nie oznacza to jednak, że powódka nie miała możliwości władania nieruchomością i korzystania z niej. Nie dbała o przejazd, albowiem przestała prowadzić gospodarstwo rolne, a pole do którego prowadziła droga wydzierżawiła R. N., który nie korzystał ze spornego dojazdu lecz z innej drogi ale do chwili zagrodzenia przez pozwanego miała możliwość władania rzeczą. .

Na podstawie zgromadzone w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że pozwany samowolnie przygrodził pas drogi dojazdowej w maju 2015 roku i tym samym realnie uniemożliwił możliwość dojazdu do działki powódki o nr (...).

Wobec powyższego na mocy art. 344§1 k.c. i art. 321 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku złożył pozwany zarzucając naruszenie art. 321 kpc poprzez ;

1.wyrokowanie co do zakresu , który nie było objęty żądaniem pozwu .

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu że powódka była posiadaczem spornego gruntu podczas gdy od kilkunastu lat powódka nie wykonuje posiadania

3. naruszenie art. 336 kc w zw.zart. 340 kci 344 kc przez niewłaściwe zastosowanie

4. błąd w ustaleniach faktycznych gdyż powódka władał spornym gruntem na zasadzie prekarium

5 naruszenie art. 336 kc w zw.zart. 386 par.1 kpc przez brak legitymacji czynnej powódki .

Sąd Okręgowy stwierdza że apelacja jest zasadna z przyczyn następujących .

Bezasadny jest zarzut apelacji opisany w punkcie 4 bowiem wbrew zarzutom apelacji nie udowodniono że korzystanie ze spornej drogi przez powódką miało charakter władztwa prekaryjnego , czyli możliwe było dzięki uprzejmości właścicieli nieruchomości przez które miała przebiegać sporna droga., gdyż nieznanne jest stanowisko ówczesnych właścicieli działki sąsiedniej (...) . Właścicielami byli nieżyjący od lat W. i A. K. a po 2003 roku ich spadkobiercy H. K. i S. K. a od 2007 roku pozwany (akt notarialny k.14-17) . Natomiast właścicielem działki (...) po której co najmniej w części przebiegała sporna droga jest Świadek K. Z. , który nigdy nie przekazywał w posiadanie spornej j drogi , tym bardziej zaś nie zezwalał na grzecznościowy przejazd (zeznania k.63) Natomiast zasadne są zarzuty apelacji opisane w punktach 1,2,3 i 5.

Należy się w pełni zgodzić ze stanowiskiem Sadu Rejonowego że jak uznał Sąd Najwyższy w sprawie IV CSK 529/07 zgodnie z art. 336 k.c. istotą posiadania samoistnego jest faktyczne władztwo nad rzeczą wykonywane w takich granicach, w jakich uprawniony jest czynić to jej właściciel, a które wyznacza art. 140 k.c. Koniecznej przesłanki posiadania nie stanowi efektywne w sensie gospodarczym korzystanie z rzeczy, wystarczające jest, aby dany podmiot znajdował się w takiej sytuacji, która potencjalnie pozwala mu na takie korzystanie .

Jednakże Sad Rejonowy nie zwrócił uwagi że powódka w przedmiotowej sprawie nie władała sporną nieruchomością jako jej posiadacz samoistny . Powódka bowiem korzystała z przedmiotowej nieruchomości tylko jako posiadacz służebności przejazdu . Poza jednym epizodem w postaci umieszczenia studzienek kanalizacyjnych przez męża powódki , powódka korzystała ze spornego gruntu , ingerując w ten sposób w prawo własności ich właścicieli tylko w ten sposób ze korzystała z niego tak jak korzystał by uprawniony ze służebności drogowej . Czyli nie władała sporną działką jak rzeczą ale korzystała z niej w ściśle oznaczonym zakresie . Należy się w całej pełni jak wyżej zaznaczono zgodzić że posiadanie jest stanem faktycznym polegającym na władaniu określoną rzeczą zarówno przez wykonywanie konkretnych czynności jako aktów posiadania jak i stan w którym rzecz znajduje się w sferze władania posiadacza umożliwiającej mu korzystanie z niej w dowolnym czasie . Z mocy art. 352 par.2 kc do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu . Czyli powódka powinna w przedmiotowej sprawie udowodnić że korzystała ze spornej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, przejazdu .

Natomiast sądowa ochrona posiadania aktualizuje się z chwilą samowolnego i bezprawnego naruszenia posiadania , które może mieć postać zakłócenia lub pozbawienia posiadania. . Zatem roszczenie posesoryjne zmierza do przywróceniu stanu posiadania sprzed naruszenia . Bowiem w sprawie w procesie posesoryjnym Sąd rozstrzyga tylko spór o posiadanie. Tymczasem nie budzi wątpliwości że powódka od śmierci męża czyli od 2010 roku zaprzestała korzystania ze spornej drogi . Droga ta przez siedem ostatnich lat a zdaniem części świadków nawet od znacznie dłuższego okresu zarosła tzw. „ samosiejkami „ i przestała istnieć na gruncie . W istocie zatem przedmiot sporu , czyli posiadanie przejazdu , korzystanie z gruntu na prawach faktycznego posiadania służebności drogowej przestał istnieć . Możliwe jest wystąpienie z roszczeniem o przywrócenie i zakaz naruszeń fatycznej służebności przejazdu ale po warunkiem że służebność ta , czyli przejazd istnieje w terenie . Skoro przedmiot posiadana czyli droga przestała istnieć na skutek zaprzestania korzystania z niej przez powódkę co najmniej od 2010 roku , brak jest możliwości przywrócenia jej jako „ przywrócenia posiadania przejazdu „ jak tego żąda powódka , gdyż nie jest już ona posiadaczką przejazdu. W sprawie III CR 270/66 o ochronę naruszonego posiadania służebności drogowej Sąd Najwyższy stwierdził że jakkolwiek bowiem obowiązujące prawo nie zna pojęcia wadliwego posiadania, to jednak z jego istoty wynika, że musi

ono posiadać pewne cechy stabilności. Gdyby więc akty faktycznej łączności powoda z drogą cech tych były całkowicie pozbawione, nosząc charakter przypadkowości, to nie byłyby one przejawem posiadania i nie prowadziłyby do ochrony posesoryjnej. Sąd Okręgowy w pełni przychylił się do tego stanowiska. W przedmiotowej sprawie sporna droga od co najmniej 7 lat nie istnieje zatem nie można żądać przywrócenia posiadania przejazdu, gdyż pozwany nie naruszył posiadania służebności przejazdu skoro w dacie zagrozenia spornej drogi powódka nie była już faktyczną posiadaczką służebności przejazdu. Dlatego z mocy art. 386 par. 1 kpc należało orzec jak w sentencji. O kosztach orzeczono z mocy art. 98 kpc obciążając nimi powódkę jako stronę przegrywającą.